

Elisabeth Jarborn

Kommunstyrelsen

Uppdrag till fastighetsnämnden att utreda förutsättningarna och alternativen för ett nytt kommunarkiv

Ärende

Arkivmyndigheten ansvarar för kommunarkivet som idag är beläget i Danderydsgårdens källare. De arkivhandlingar som förvaras i arkivet är en del av kommunens kulturarv och ska bevaras för eftervärlden. Arkivet har stor brist på utrymme och har begränsade möjligheter att ta emot större leveranser av arkivhandlingar. De nuvarande lokalerna uppfyller inte Riksarkivets krav på arkivlokaler (RA-FS 2013:4) som Danderyds kommun ska följa enligt § 5 Föreskrifter om arkivvård i Danderyds kommun.

I Mörby centrumprojektet projekterades det för ett nytt kommunarkiv i källarplanet i befintliga centrumhuset. Emellertid visade det sig att planerad arkivlokal var ett skyddsrum, samt var beläget på ett sådant sätt att det inte gick att uppfylla gällande regelverk för arkivlokaler. Alternativa lösningar för ett nytt kommunarkiv i Mörby centrum som projektet presenterat har inte gått att realisera.

Ett uppdrag behöver därför ges till fastighetsnämnden att utreda förutsättningarna och alternativen för ett nytt kommunarkiv.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen ger fastighetsnämnden i uppdrag att utreda förutsättningarna för och ta fram alternativ för ett nytt kommunarkiv. Utredningen ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 31 mars 2022.

Bakgrund

Danderyds kommuns arkivmyndighet ansvarar för kommunarkivet som idag är beläget i Danderydsgårdens källare. De arkivhandlingar som förvaras i arkivet är en del av kommunens kulturarv och ska bevaras för eftervärlden. Arkivet har stor brist på utrymme och har begränsade möjligheter att ta emot större leveranser av arkivhandlingar. De nuvarande lokalerna uppfyller inte Riksarkivets krav på arkivlokaler (RA-FS 2013:4) som Danderyds

Elisabeth Jarborn

kommun ska följa enligt § 5 Föreskrifter om arkivvård i Danderyds kommun.

Återremiss

Kommunstyrelsen beslutade den 23 november 2020 (§ 161) att återremittera ärendet till kommunledningskontoret med uppdraget att redovisa en detaljerad analys av behovet av utrymme för dels fysiska handlingar dels digitala samt med prognos för vad som kan komma att digitaliseras framöver och vad som behöver vara kvar i pappersform, samt vilket utrymmesbehov som finns långsiktigt, när de flesta nya handlingar lagras och arkiveras digitalt.

Utredningen har nu kompletterats. Arkivmyndigheten kan inte i detalj estimerar omfattningen av digitalisering av handlingar och vilka processer som kommer att digitaliseras inom en fem- till tioårsperiod. Detta för att myndigheten inte kan utreda övriga nämnders behov eller möjligheter till digitalisering av handlingar som ska arkiveras.

Kommunledningskontorets yttrande

Nuvarande förutsättningar

Kommunarkivets arkivlokaler uppfyller inte alla krav som ställs på arkivlokaler enligt gällande regelverk (Riksarkivets föreskrifter om arkivlokaler, RA-FS 2013:4), till exempel krav kopplade till brand, temperatur och luftfuktighet samt vatten.

Arkivlokalerna rymmer idag ca 1 250 hyllmeter handlingar, uppdelade på två mindre arkivlokaler samt 20 skåp i en korridor. Enbart ca 100 hyllmeter är tillgängliga för tillkommande arkivhandlingar, vilket gör att arkivmyndigheten behöver vara restriktiva när det gäller att ta emot större leveranser från verksamheterna. Det finns ett stort behov ute i verksamheterna att få leverera till kommunarkivet, något som inte är möjligt att realisera fullt ut på grund av platsbristen. Ett stort antal kartor och ritningar finns levererade sedan tidigare, dessa ligger antingen ihopvikta i arkivboxar eller ihoprullade. Förvaring av kartor och ritningar på detta sätt innebär en risk att handlingarna på sikt kan bli förstörda. Det gör att kommunarkivet inte kan ta emot några leveranser av kartor eller ritningar. De begränsade ytorna gör att kommunarkivet sedan 2012 har hyrt lagringsplats hos externt företag för vissa gallringsbara handlingstyper.

I januari 2021 inträffade ett större läckage i Danderydsgården där kommunarkivet har sina lokaler. Ett av arkivutrymmena med arkivhandlingar fuktskadades och behöver saneras, dock klarade sig den stora mängd äldre kartor och ritningar från att bli vattenskadade. Detta pekar dock på en av bristerna i nuvarande lokaler.

Elisabeth Jarborn

Övergripande behovsbild

Tidigare utredningar och inventeringar har fastslagit att kommunarkivet behöver en yta om ca 600 kvm. Ytan kan delas upp i flera angränsande lokaler eller sektioner. Inom ytan ska ca 4 000 hyllmeter handlingar kunna förvaras. I lokalen ska det även finnas plats för ritningsskåp för förvaring av kartor och ritningar. Det behöver också finnas möjlighet till arbetsplatser för arkivfunktionens personal samt tillgång till mindre besöksrum för forskare och besökare som behöver ta del av arkivhandlingar på plats. Det är svårt att i dagsläget estimera vilka processer som kommer att digitaliseras inom en 5–10-årsperiod. Digitalisering av processer tar oftast lång tid att genomföra, bland annat då det förutsätter förändrade arbetssätt samt både ekonomiska och personella resurser. Även med en ny digital strategi och e-arkiv så ligger förändringsansvaret och de ekonomiska kostnaderna för transformeringen hos verksamheterna. Beräkningarna som är gjorda bygger på en viss digitalisering av verksamheternas processer som genererar arkivhandlingar samt de arkivhandlingar som verksamheterna ännu inte har levererat till kommunarkivet. Det rör sig om en stor mängd analoga handlingar som idag är lagrade i pappersformat. De handlingar som idag förvaras tillfälligt hos verksamheterna förvaras i många fall helt felaktigt i de utrymmen som står till buds hos verksamheterna. Detta medför en stor risk att handlingar som ska arkiveras förstörs eller skadas.

Arkivlokalen bör även dimensioneras för att rymma kommunens föreningsarkiv som idag förvaras i Djursholms vattentorn som inte är en lämplig fastighet för detta.

Även om kommunen i allt större utsträckning digitaliserar så kommer det dröja många år innan pappersarkivering helt upphör från verksamheternas sida. Det nyligen inträffade läckaget i Danderydsgården visar på behovet av godkända och utökade arkivlokaler för kommunarkivet.

Fastighetsnämndens uppdrag bör ske i nära samarbete med kommunledningskontoret. Kommunarkivets lokaler bör hanteras inom ramen för kommunens lokalförsörjningsprocess.

Elisabeth Jarborn

Ekonomiska konsekvenser

Kommunledningskontorets bedömning är att det kommer att bli nödvändigt att anlita konsultstöd för att genomföra utredningen. Uppskattad kostnad för uppdraget uppgår till omkring 100 000 kronor.

Johan Lindberg
KommundirektörJohan Nordenmark
Administrativ chef**Handlingar i ärendet**

1. Tjänsteutlåtande, Uppdrag till fastighetsnämnden att utreda förutsättningarna och alternativen för ett nytt kommunarkiv
2. Kommunstyrelsens beslut 2020-11-23 § 161

Expedieras
Fastighetsnämnden